

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทย
ที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๓
ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความ ดังนี้

พรรคชาติไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ร่วมกันกับพรรคต้นตระกูลไทย
แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการรวมพรรคเข้าด้วยกันโดยมีพรรคชาติไทยเป็นพรรคการเมืองหลัก
ในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาติไทยและพรรคต้นตระกูลไทย

นาย ณ ตะวัน พรหมทา มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ขอคัดค้านการยุบ
รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย เนื่องจากนายชววิทย์ กมลวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคทำผิด
ข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ กรณีการยุบรวมพรรค

ต่อมา นาย ณ ตะวัน พรหมทา มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แจ้งต่อ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอดอนเรื่องร้องคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทย เนื่องจากได้ตรวจสอบ
แล้วพบว่า ตนเองไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แจ้งให้
พรรคต้นตระกูลไทยชี้แจงข้อเท็จจริง บางประการ

พรรคต้นตระกูลไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อ
นายทะเบียนพรรคการเมือง ความว่า

๑) การจัดทำหนังสือเชิญประชุมฉบับลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ นั้น เจ้าหน้าที่
ผู้จัดทำไม่ใช่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง ไม่ได้ดูมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคแต่ได้จัดทำ
ไปตามความเข้าใจของตนเองและยังมิได้ส่งให้สมาชิกแต่อย่างใด เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตรวจสอบ

พบว่าหนังสือเชิญประชุมผิดพลาดไม่ถูกต้องจึงยกเลิกหนังสือฉบับดังกล่าว และจัดทำหนังสือเชิญประชุมฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยใช้เลขหนังสือเดียวกันเนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

๒) การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคต้นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เป็นการเรียกประชุมและกำหนดวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุม โดยคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๖๗ ของข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖

๓) พรรคต้นตระกูลไทยได้จัดส่งเอกสารประกอบการยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วแต่ไม่ครบถ้วน จึงได้ทำหนังสือชี้แจงและได้ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีมติให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยเพิ่มเติมในภายหลัง

พรรคชาติไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ กรณีมีมติเห็นชอบการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑

นายวรรัตน์ รุ่งรัตนกลิน และนายณัฐคม สิงห์พันธุ์ อ้างว่าเป็นประธานคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทย และเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทยตามลำดับ ร่วมกันยื่นหนังสือ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ คัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทย

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้รับหนังสือของนายวรรัตน์ รุ่งรัตนกลิน และนายณัฐคม สิงห์พันธุ์ รวมไว้ในสำนวน พร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องทราบและทำคำชี้แจงพร้อมรับรองข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระเบียบวาระการประชุมและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทยกรณีมีมติให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและสำเนาหนังสือของนายวรรัตน์

รุ่งรัตนกสิน และนายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ ให้พรรคต้นตระกูลไทยในฐานะผู้ถูกร้องและพรรคชาติไทยในฐานะผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อยืนยันคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พรรคต้นตระกูลไทย ยื่นหนังสือชี้แจงคำร้องคัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทย พร้อมหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า

นายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ ในฐานะหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยได้ดำเนินการเพื่อยุบพรรคต้นตระกูลไทยไปพร้อมกับพรรคชาติไทยโดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ และข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทยแล้ว ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่า

(๑) ผู้คัดค้านไม่เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย

(๒) พรรคต้นตระกูลไทยได้ดำเนินการยุบรวมกับพรรคชาติไทยโดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลัก ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ และข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖๗ และข้อ ๑๐๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทยโดยพรรคชาติไทยเป็นหลัก

พรรคชาติไทย ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่ประการใด

นายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ อ้างว่าเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทย ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

(๑) การที่นายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบขัดต่อรัฐธรรมนูญ ได้ส่งผลกระทบต่อสมาชิกพรรคผู้เสียหาย คือ การละเมิดสิทธิ การลิดรอนสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสมาชิกพรรคผู้ไม่เห็นด้วยกับการยุบรวมพรรคในครั้งนี้ เป็นการปิดกั้นเสรีภาพการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของพรรคร่วมกันของมวลสมาชิกพรรคโดยรวม

(๒) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยข้อเท็จจริงทางสังคมและความเป็นสาธารณะ และพิจารณาความผิดของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ ในฐานะหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ขัดต่อข้อบังคับพรรคและรัฐธรรมนูญ เห็นควรถอดถอนสถานภาพให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยและให้คณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทยสรรหา

รายชื่อสมาชิกที่เหมาะสมนำเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคต้นตระกูลไทยชุดใหม่ต่อไป

นายทะเบียนพรรคการเมือง ยืนยันแจ้ง ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระเบียบวาระการประชุมและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทย กรณีมีมติให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก นั้น หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยได้ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องระเบียบวาระการประชุมและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทยไว้แล้ว และได้ตรวจสอบข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลพรรคการเมืองของสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติพบว่า นายวรรธน์ รุ่งรัตนกลิน และนายฉัตรคม สิงห์พันธุ์ ไม่มีชื่อเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจง และเอกสารประกอบแล้ว มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ได้ความตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่า หัวหน้าพรรคชาติไทยและหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ในการรวมพรรคการเมืองดังกล่าวนี้ ทั้งสองพรรคการเมืองได้ดำเนินการถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยการรวมพรรคการเมืองได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองที่จะรวมกันแล้ว และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง ที่ว่า เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง กล่าวคือ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไป นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทย เนื่องจากไปรวมกับพรรคชาติไทยต่อไป

หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทย มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอ และหัวหน้าพรรคชาติไทย มีหนังสือ

ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่าพรรคชาติไทยไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

การที่ที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคต้นตระกูลไทยมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้ไปรวมกับพรรคชาติไทย และที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคชาติไทยมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้พรรคต้นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทย จากนั้นหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยและหัวหน้าพรรคชาติไทยร่วมกันแจ้งการรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นหลักต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๗๓ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง และให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและพยานหลักฐานประกอบคำร้อง ได้ความว่า พรรคต้นตระกูลไทยและพรรคชาติไทยดำเนินการตามเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ และหัวหน้าพรรคการเมืองทั้งสองได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองด้วย จึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓) ได้

จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทย

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ